

JUAN CARLOS RUBIO: **FAJČENIE JE DRINA**

(ROLLINGOVA TERAPIA)

JA LIETAM, SOM AKO OBLAČIK DYMLI,
ZDA SA, ŽE TI POLETUJE NAD HLAVOU,
ŽE SA HO MÔŽEŠ DOTKNÚŤ A ODRAZU...
VOILA!!! JE PREČ...

Jana Olhová, Dominik Zaprihač

Jana Olhová, František Výrostko

Slovenské komorné divadlo v Martine uvádza
v slovenskej premiére

Juan Carlos Rubio

FAJČENIE JE DRINA (Rollingova terapia)

preklad Roman Brat
dramaturgia Peter Kováč
scéna Jozef Ciller
kostýmy Katarína Holková a. h.

réžia a výber hudby Peter Gábor a. h.

osoby a obsadenie

Jack František Výrostko
Susan Jana Olhová
Yolma Ľubomíra Krkošková
Michael Dominik Zaprihač
Hlas Orsona Wellesa Ján Kožuch
Televízna redaktorka Petronela Valentová

Predstavenie vedie Janka Nosálová
Text sleduje Darina Mázorová

Premiéra 26. 9. 2008

Prvá premiéra divadelnej sezóny 2008/2009

525. premiéra Slovenského komorného divadla

Scénu, stavbu, osvetlenie, zvuk, rekvizity, kostýmy a parochne pod vedením Petra Klauďinyho a Vladimíra Kubisa realizovali: Mária Brachňáková, Zuzana Jankesová, Marta Kalinová, Nina Malková, Soňa Mušáková, Anna Paulovičová, Juraj Bojnický, Jaroslav Daubner, Marián Frkáň, Dušan Gabona, Miroslav Kopas, Ján Kurhajec, Marek Marček, Dušan Michalka, Milan Páleš, Róbert Plánka, Dalibor Pročka.

Kto koho napichne na rohy

Keď som zhruba pred dvadsiatimi rokmi začal sledovať pôvodnú španielsku drámu, celkom jasne som si uvedomoval jej vtedajšie priority: návraty ku klasike (tie sú prioritné v každom čase, a tak je to správne), reflektovanie obdobia frankizmu a hľadanie príčin chaosu po nástupe demokracie. Antonio Buero Vallejo, Alfonso Sastre, Fernando Arrabal, Jaime Salom, Antonio Gala, a neskôr Fermín Cabal, Josep M. Benet i Jornet, José Luis Alonso de Santos, Rodolf Sirera, José Sanchís Sinisterra, to je len niekoľko mien generácie dramatikov, ktorá v osemdesiatych a deväťdesiatych rokoch minulého storočia udávala v španielskom divadle tón, analyzovala minulosť a hľadala východiská pre budúcnosť.

Za tých dvadsať, dvadsaťpäť rokov sa situácia v španielskej dráme čiastočne zmenila. Presne v duchu zmien politickej a spoločenskej klímy. Dobrá správa znie, že klasika sa hrá v každom čase, teda aj dnes, a tá zlá správa spočíva v tom, že španielske divadlo sa do značnej miery skomercionalizovalo. Čo to znamená? Nuž to, že väčšina súkromných divadiel v Španielsku podľahla z finančných dôvodov vkusu bulvárnej francúzskej a severoamerickej dramatickej spisbe. A nemám na mysli len jednoduché komédie s jednoduchými zápletkami či nekonečný rad muzikálov, ale predovšetkým ničím nestrážené a nikým nekontrolované lascivne, až vulgárne predstavenia, svojou vnútornou štruktúrou skôr pripomínajúce kabaret než drámu, no v konečnom dôsledku nenáležite pertraktujúce intímny život človeka. (5 mužov.com, 5 žien.com, 5 gayov.com, atď.)

Tieto predstavenia mali u španielskeho publika taký úspech, že posmelili od majiteľov divadiel až po dramatikov všetky zložky, podieľajúce sa na tvorbe drámy do takej miery, že tento typ predstavenia sa začal nekontrolovane šíriť po celom Španielsku.

Odrazu mnohí etablovaní autori museli, či chceli alebo nie, prenechať väčšiu časť divadelného priestoru autorom pikantných, často štiplavých, až vulgárnych monológov, ktorí spoľahlivo krok za krokom devalvovali vycibrený vkus španielskeho diváka. Poviete si, a to naozaj je španielske divadlo až v takom hroznom stave? Odpoveď znie, vôbec nie, len som na zvýraznenie istých negatívnych javov v súčasnej dramatickej spisbe v Španielsku použil malú hyperbolu. Nejde o nič iné, len o to, že sa do výsostných

vôd kvalitnej španielskej drámy dostali piraje, čo majú tendenciu všetko naokolo nemilosrdne zožrať. Svet je už raz taký. Ani dnešný uponáhľaný Španiel nemá veľkú chuť filozofovať o bytí či nebytí, radšej sa zvalí do divadelného kresla v ošúchaných texaskách a pulóvri a za dvadsaťpäť eur sa nechá zabávať piatimi herečkami, ktoré rad za radom hovoria o svojom orgazme.

Ale sú tu, chvalabohu, aj iní autori. Okrem spomínaných matadorov staršej generácie, aj tí, ktorí dnes predstavujú mladšiu strednú či strednú generáciu. Herec a dramatik Juan Carlos Rubio, ktorý sa roku 1967 narodil v andalúzskej Córdobe, k nim svojom kvalitou i širokou žánrovou škálou rozhodne patrí.

Juan Carlos Rubio vyštudoval herectvo a dramaturgiu na Kráľovskej vysokej škole múzických umení. Pre televíziu i pre španielsku kinematografiu napísal viacero filmových scenárov aj televíznych seriálov, je autorom viac ako tucta divadelných hier, spomedzi ktorých vynikajú *Dnes večer tu pre nikoho nie som*, *Rany vetra*, *Tento les je môj*, *Kde sa ukrývajú sny?*, *Arizona*, *Što metrov štvorcových*, *Stopy* či *Rollingova terapia ...*

Za svoju autorskú prácu získal viacero ocenení. Naposledy roku 2005 Cenu SGAE, Spoločnosti španielskych autorov, za divadelnú hru *Rollingova terapia alebo Fajčenie je drina*.

Dej tejto hry sa odohráva v Miami. Jej protagonistom je bývalý právnik pán Rolling, ktorý sa živí prednáškami o škodlivosti fajčenia. Navštevuje rozličné mestá v USA a pred zaplnenými audiótóriami vystupuje ako novodobý mesiáš, človek s veľkou dávkou sugescie, ktorému sa darí presvedčať ľudí, aby prestali fajčiť.

Jedného dňa pán Rolling prichádza do Miami, kde po takejto verejnej terapii navštívi v priestoroch redakcie tamojšieho časopisu svoju bývalú ženu. Z dialógu medzi nimi sa dozvedáme, ako plynul ich život, čo bolo príčinou ich rozvodu, ale aj to, že pán Rolling, bohatý človek, veľký odporca fajčenia, ktorý predal státisíce CD a kníh s touto tematikou, je závislý od nikotínu.

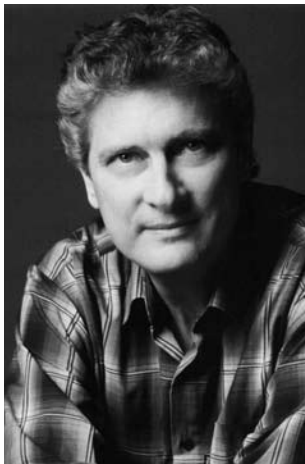
Na konci tejto hry sa stávame svedkami zdanlivého porozumenia medzi bývalými manželmi. Nie však preto, že by k sebe opäť zahoreli láskou, ale preto, že ich spojil nový komerčný nápad: vystupujú pred ľuďmi po celom území USA a presviedčajú ich, aké neúnosné a škodlivé je klamať. My však vieme, že ich údajné manželstvo a obnovenie vzťahu sú len ilúziou a účelovou lžou.

Roman Brat

George Orson Welles, na ktorého sa odvoláva v hre *Fajčenie* je drina Jack Rolling, bol svetoznámy americký filmový režisér (1915 – 1985). Už ako dieťa bol veľmi nadaný. Maľoval, hral na piano a skúšal iluzionistické triky – neskôr dokonca kdesi prehlásil, že keby nebol režisérom, stal by sa kúzelníkom. Stal sa však hercom a režisérom a prvý raz sa preslávil roku 1938 svojou rozhlasovou inscenáciou knihy H. G. Wellsa *Vojna svetov*, vysielanou na rozhlasovej stanici CBS. Welles sa v tejto rozhlasovej hre ujal úlohy rozhlasového reportéra, ktorý v krátkych niekoľkominútových správach, medzi ktoré boli vkladané hudobné čísla, informoval o mimozemskej invázii na planétu Zem. V priebehu tohto vysielania stúpila sledovanosť „reportáže“ z pôvodného jedného milióna poslucháčov až na šesť miliónov a Welles pôsobil tak presvedčivo, že státisíce ľudí na západnom pobreží Spojených štátov podľahlo panike a pustilo sa na útek do vnútrozemia. Niekoľko ľudí dokonca v očakávaní konca ľudskej civilizácie spáchalo samovraždu. *Vojna svetov*, myslená pôvodne ako halloweenský žart, sa stala najslávnejšou rozhlasovou hrou všetkých čias. Orson Welles nakrútil neskôr mnoho vynikajúcich filmov, medzi ktorými vyniká najmä *Občan Kane*. Jack Rolling sa na neho v našej hre obracia ako na svoj „umelecký“ vzor, ale je jasné, že v jeho predstavách sa veľký umelec rovná veľkému mystifikátorovi, za akého považuje aj seba samého.

Roman Brat (1957) sa narodil a žije v Bratislave. Po absolvovaní štúdia na FFUK, odbor slovenčina-španielčina, pôsobil dlhé roky ako redaktor literárnej redakcie v Slovenskom rozhlase. V súčasnosti pracuje ako hlavný dramaturg hranej tvorby v Slovenskej televízii. Venuje sa prekladom zo španielčiny a pôvodnej tvorbe pre deti i dospelých. Za šírenie hispánskej kultúry mu španielsky kráľ Juan Carlos I. roku 2008 udelil Kríž oficiera Rádu za občianske zásluhy.

Na otázku, čo si najväčšmi váži na súčasnom španielskom divadle a prečo ho prekladá, odpovedal: „Španieli vedia nielen v dráme, ale aj v próze dobre fabulovať. Rozprávajú svoje príbehy ľahko a prirodzene, a aj keď hovoria o vážnych veciach, cítiť za nimi ľudskosť, ľudské osudy a vášne, nielen číru filozofiu, odtrhnutú od života.“

Súčasná španielska dráma, a opäť k nej pridám aj prózu, prešla pomerne dlhým obdobím experimentovania. Asi je to celkom prirodzené, že autori hľadajú, a nezriedka nachádzajú, nové formy stvárnenia reality, nové formálne prvky pri vyslovení nových odvážnych myšlienok. V každom prípade však platí, ako som povedal v prípade prózy aj v prípade drámy, že španielski tvorcovia v posledných dvadsiatich rokoch opustili postmodernu, odklonili sa od nenáležitého experimentu a ... vrátili sa k príbehu! K tomu príbehu, ktorý odnepamätí fascinoval poslucháčov, divákov i čitateľov všade na svete.

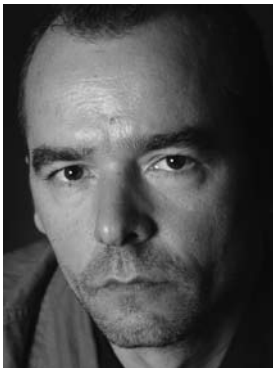
Španielske divadelné príbehy sú ako mnohé iné. Sú predovšetkým o nás, o ľuďoch. A predsa sú originálne a divácky úspešné. Majú totiž vzácnu schopnosť ľudskej sebareflexie, sebaironie i sebavýsmechu. A verte, kto sa vie smiať zo seba, je schopný kráčať životom s úsmevom na perách aj v tých najťažších situáciách.“

Jana Liptáková

Režisér **Peter Gábor** (1963) vyštudoval slovenčinu a hudobnú výchovu na Pedagogickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a činohernú réžiu na Divadelnej fakulte AMU v Prahe. V rokoch 1992 – 1995 pôsobil ako interný režisér v martinskom divadle. V jeho réžii vzniklo na javisku Národného domu i Štúdia šesť umelecky i divácky pozoruhodných inscenácií. Režiroval Schnitzlerov Kolotoč (1991); Smočkove Bláznivé popoludnie Dr. Burkeho (1992); Anouihovu hru Miláček Ornifle (1993); Hrabalove – Krobotove Ostro sledované vlaky (1994); Bergerove Štyri muchotrávky a Veberovu Večeru vtákov (1995). V rokoch 1995 – 1997 pôsobil v Stredočeskom divadle v Kladne a od roku 1997 do 2004 ako umelecký šéf v Moravskom divadle v Olomouci. Jeho charakteristický režijný rukopis smeruje k vystavaniu javiskového obrazu s výrazným poetickým rozmerom. Za inscenácie Goetheho Fausta I. a II., ktoré režiroval v Moravskom divadle v Olomouci, získal Cenu českého divadla za réžiu (2002). Úspešne pôsobil aj na scéne Théâtre Molière v Paríži. Mimoriadny úspech mala jeho najnovšia inscenácia hry Williama Shakespeara Komédia omylov v rámci tohtoročných Letných Shakespeareovských slávností v Prahe. V súčasnosti pôsobí ako režisér na voľnej nohe.

V martinskom divadle skutočne nie ste žiadnym nováčikom, vraciate sa sem po trinástich rokoch hosťovať. Aký je to pre vás návrat?

PG: Zvláštny, možno až osudový. Keď som opäť stál pred divadlom, na pešej zóne, mal som pocit, akoby tých trinásť rokov ani nebolo, akoby som vôbec neodišiel. To len svedčí o tom, že Martin bol mojím snom, moje prvé angažmán, žiadne iné divadlo ako martinské v mojich túžbach neexistovalo. A vlastne sa môj kontakt s divadlom v Martine ani po odchode nikdy neprerušil. Na divadelný festival Divadelná flóra, ktorý som v tomto divadle a meste niekoľko rokov organizoval, prichádzali ako hos-

tia každú sezónu martinskí kolegovia so svojimi aktuálnymi inscenáciami. Návrat do divadla v Martine preto naozaj pociťujem ako veľmi prirodzený. Vzťah k divadlu sa neskončil, neprerušil, pokračuje.

Keď ste roku 1991 na martinskom javisku režirovali svoju prvú inscenáciu Kolotoč, v celej spoločnosti práve prebiehali veľké zmeny. Spomínate, ako ovplyvnili vašu prácu v divadle?

PG: Skôr som prežíval dramaticky búrlivé časy v 1989 v Prahe, ešte ako študent v treťom ročníku na DAMU. Neskôr už bol pod vplyvom dramatických spoločenských zmien v divadlách skôr problém, čo hrať, ťažšie sa hľadala téma. Kolotoč však je divadelná hra, ktorá vyvolávala škandály už aj v minulom storočí. K jej martinskej inscenácii sa pre mňa viaže jeden celkom osobný zážitok, a to z bufetu. Jedného večera sa pri barovom pulte objavila celkom zničená diváčka, vyzerala, že jej je až fyzicky zle. Ešte pred skončením hry sa prišla posilniť pohárikom tvrdého alkoholu. Na otázku, či jej netreba pomôcť, len odpovedala: Ja sa už na to nemôžem pozerat! To je ako u nás doma, keď sa hádame s manželom. Paradoxne moja najväčšia pochvala, pocta pre mňa ako režiséra, bolo ono úprimné zvolanie diváčky, že sa na to už nemôže pozerat... Divadlo chápem ako hru o sebe, o nás, o živote. Som rád, ak zasiahnem diváka do duše, ak divadlo osloví dušu. Toto bol ten prípad...

Ak hovoríme o návratoch a stretnutiach po rokoch, nemôžeme zabudnúť na ľudí. Aká je vaša spolupráca s kolegami v martinskom divadle dnes?

PG: K slovenskému herectvu sa vraciam po dlhšej dobe, opäť je to návrat k práci s hercami na Slovensku. Priznám sa, po rokoch pôsobenia v českom divadle som sa veľmi tešil na slovenské herectvo, na kvalitu martinských hercov. Rád sa opäť stretávam s výraznými hereckými osobnosťami tohto divadla – s Janou Olhovou, Ľubou Krkoškovou, Františkom Výrostkom a Dominikom Zaprihačom, predstaviteľom nádejnej mladej začínajúcej generácie.

Názov súčasnej hry Fajčenie je drina (Rollingova terapia) napovedá, že k martinskému divákovi prichádzate opäť s komédiou. Je to zámer či náhoda, vaše osobné umelecké smerovanie alebo jednoducho prišla taká ponuka z divadla?

Lubomíra Krkošková,
František Výrostko

PG: Text ponúkol Peter Kováč ako dramaturg hry. Je to moje prvé stretnutie so španielskym autorom Juanom Carlosom Rubiom, jeho hra je veľmi úspešná. Roku 2005 získala Cenu za najlepšiu divadelnú hru Spoločnosti španielskych spisovateľov. Veľmi sa mi páčila, španielska dramatika ma oslovila. Autor atraktívnym spôsobom vytvoril aktuálnu metaforu sveta, v ktorom žijeme. Z každej strany cítime tlak klamstva, manipulácie a komercie, s absolútnou prioritou peňazí. Obdivujem a cením si autorov nadhľad, ktorý nad takými vážnymi témami ponúka v žánri komédie. Moja investícia do tohto projektu ma postupne presvedča o tom, že fajčenie je fakt drahá drina.

Zhovárala sa Vlasta Kunovská

Vaša banka

generálny partner

SLOVENSKÁ
S P O R I T E Ľ Ň A

sporotel 0850 111 888

www.slsp.sk

Je dobré hľadiť
do bezpečnej budúcnosti

Pod krídlami leva

Generali Poistovňa, a.s.

▣ **Martin**

Osloboditeľov 42, 043/422 17 45
martin@generali.sk

▣ **Žilina**

Bottova 2, 041/562 13 60
zilinaok@generali.sk

▣ **Žilina**

Na priekope 174/13, 041/562 01 61
zilina@generali.sk

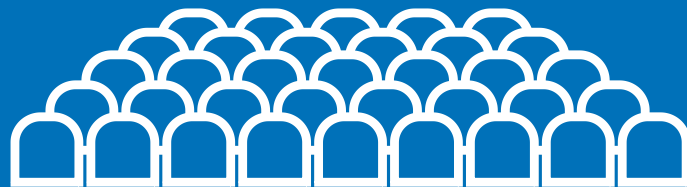
▣ **Liptovský Mikuláš**

Garbiarska 2583, 044/562 18 52
liptovsky.mikulas@generali.sk

Viena international

EIN UNTERNEHMEN DER REJLEK METAL & PLASTICS GROUP

... kultúrne spojenie s Martinom

www.viena.sk

**VŠADE DOBRĚ,
DOMA NAJLEPŠIE**

Vychutnajte si divadelnú sezónu s pivom *Martiner*

Najlepší idú za nami

Tatra banka

Najoceňovanejšia banka na Slovensku

Viac ako 55 ocenení za 18 rokov

The **Banker**

EUROMONEY

**GLOBAL
FINANCE**

TREND

:najlepší idú za nami

Member of Raiffeisen International

02/6866 1000 > 02/5919 1000 > 0903 903 902 > 0906 011 000 > 0860 111 100 | dialog@tatrabanka.sk | www.tatrabanka.sk

SVETOVÝ LÍDER VO VÝROBE KLZNÝCH LOŽÍSK
www.GGBearings.com

email: slovakia@ggbearings.com
Tel: +421 43 40 40 111
Fax: +421 43 40 40 500

GGB SLOVAKIA s.r.o.
Hlavná 1910
038 52 Sučany

Mercedes-Benz

 To najlepšie od OKI

OKI
PRINTING SOLUTIONS

Najrýchlejší vo svojej triede

* Viem ako na to...

Riešenia pre kvalitnú a rýchlu tlač
vo firmách a kanceláriách

Presvedčte sa na vlastné OKI
alebo na www.oki.sk

Open up your dreams

Stahl
cestovná agentúra
 TUI ReiseCenter

ĎALEKÉ CESTY - EXOTICKÉ ZÁJAZDY

zima 2008/2009

Argentína • Aruba • Austrália • Bahamy • Barbados • Barma
Brazília • Čína • Dominikánska republika • Dubaj • Egypt • Florida
Havajské ostrovy • Hongkong • India • Indonézia • Jamajka
Japonsko • Juhoafrická republika • Kambodža • Kanada • Keňa
Kostarika • Kuba • Madagaskar • Malajzia • Maledívy • Martinik
Mauritius • Mexiko • Nepál • Nový Zéland • Réunion • Seychely
Srí Lanka • Tanzánia • Thajsko • Tibet • Tobago • Trinidad • USA
Venezuela • Vietnam • Zanzibar

STAHL REISEN, spol. s r.o.

Ul. 29. augusta 9, 036 01 Martin

Tel.: +421 - 43 - 422 18 55, 413 14 07, 422 31 52

Fax: +421 - 43 - 422 37 26, 413 29 94

E-mail: stahl@stahl.sk

Internet: www.stahl.sk

divadlo podporili

divadlo podporili

TOSHIBA
Leading Innovation >>>

VÍNO NITRA

VÍNO MODRA

COMTESSA
predajňa so značkovou
konfekciou

ATM Partners, s.r.o.

MODEL

COMPTEL

KORZO

ZÁHRADA - KVETINÁRSTVO
29. Augusta 038 01 Martin
Tel. 049/423 77 90

Pasáž
RESTAURÁCIA & KAVIAREN

mediálni partneri

.týždeň

Informačný systém Turca
www.turiecinfo.sk

Program k inscenácii **Fajčenie je drina (Rollingova terapia)**

Zostavil **Peter Kováč**

Foto **Branislav Konečný**

Vizuál inscenácie **Tom Ciller**

Layout bulletinu **Ivan Bilý**

Tlač **P+M Turany**

Cena **20 Sk / 0,66 €**

Slovenské komorné divadlo

Divadelná 1, 036 80 Martin

tel.: 043/422 40 98 (spojovateľ)

www.divadlomartin.sk

riaditeľ **František Výrostko**

umelecký šéf **Peter Kováč**

šéf výpravy **Jozef Ciller**

Zriaďovateľom SKD Martin je Žilinský samosprávny kraj

Ž I L I N S K Ý
samosprávny kraj

